Provinciale lijn bij voortgang RES'en

Beslispunten:

1 Vaststellen provinciale lijn op de voortgang van de RES'en:
- We houden vast aan het RES 1.0 bod van elke regio
- Dit bod wordt ingevuld met tijdig realiseerbare duurzame energie projecten, momenteel zijn dat voornamelijk zon en wind
- Het bod wordt zo spoedig als mogelijk gerealiseerd
- Hierbij wordt rekening gehouden met:
  - een goede ruimtelijke ordening – bestaand/nieuw beleid
  - de impact op het elektriciteitsnetwerk (goede zon/windverhouding)
  - het bij elkaar brengen van vraag en aanbod (local for local)
- Voorgaande kan leiden tot andere en nieuwe (zoek)gebieden voor zowel zon als wind. Deze gebieden zien we als concrete invulling van het RES 1.0 bod en niet als nieuwe (wind)initiatieven zoals bedoeld in het coalitieakkoord. Het totale RES bod blijft gelijk.
- Voor het oppakken van de bevoegdheid blijft de windladder van toepassing.

Publiekssamenvatting

We werken samen met de energieregio's aan het overschakelen op zonne-en windenergie op land als vervanging voor elektriciteit opgewekt met aardgas of steenkool. In een Regionale Energie Strategie (RES) hebben alle energieregio's in 2021 een bod voor duurzame energieopwekking met zonne- en windenergie op land gedaan, de RES 1.0. Samen kijken we nu of er aanpassingen van de RES 1.0 nodig zijn.
Gedeputeerde Staten hebben voor dit vervolg hun lijn vastgesteld. Deze lijn geeft duidelijkheid aan de RES-partners hoe de provincie tegen het vervolg aankijkt.
De provincie wil vasthouden aan het bod uit de RES 1.0, waarbij rekening gehouden wordt met:
- hoe de projecten passen in de ruimte;
- de gevolgen voor het elektriciteitsnetwerk;
- en het zoveel mogelijk realiseren van projecten daar waar ook vraag naar elektriciteit is.

Datum vergadering: 3 september 2024
Portefeuillehouder: Ans Mol-van de Camp
Zaaknummer: 2020-003057
Inlichtingen bij: Provincieloket, 026 359 99 99

provincie Gelderland

1 Aanleiding

De 6 RES regio's zijn bezig met bepalen of zij de RES'en 1.0 wel of niet gaan actualiseren. Actualisatie van de RES'en wordt herijken genoemd. Voor herijking kunnen meerdere aanleidingen zijn zoals netcongestie en veranderend beleid zoals de voorkeursvolgorde zon. Wij hebben in ons beleid, coalitieakkoord en uitspraken bij (bestuurlijke) overleggen (deels) al onze kijk op een herijking gegeven. In deze GS-brief willen we de provinciale kijk/lijn op het herijkingsproces vastleggen zodat duidelijkheid ontstaat wat de provinciale lijn is. Dit helpt de RES regio's bij de herijking. De lijn is in het blauwe omrande kader onder 2.1 opgenomen.

2 Argumenten voor en tegen

Een duidelijke, bestendige lijn werkt zowel intern als extern goed. Iedereen weet wat de lijn van de provincie is. Onze ambtenaren dragen die lijn uit naar onze RES partners en kunnen vasthouden aan de lijn als de gedeputeerde vervangen wordt bij bestuurlijke overleggen in de regio's. De wethouders van de gemeenten hebben eerder al aangegeven een duidelijke lijn te waarderen: gedeputeerde Mol heeft in een bestuurlijk overleg eind 2023 en een wethoudersbijeenkomst begin 2024 een duiding van het coalitieakkoord met betrekking tot de RES'en gegeven.

Bij het eventueel herijken van de RES'en kan het voorkomen dat het behalen van de doelstelling anders wordt ingevuld dan bij de RES 1.0. De regio Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen werkt bijvoorbeeld aan meer zoekgebieden voor windenergie om zo de zon/wind verhouding te verbeteren. Wij hebben ons daar ook aan gecommitteerd, zie motie 21M37. Volgens eerdere uitspraken van ons moet dit kunnen: het bod (van de hoeveelheid energie opwek in TWh) staat vast, de invulling daarvan niet. Ook het coalitieakkoord geeft aan dat 'We benutten de milieueffectrapportages die komen voor het aanpassen van de zoekgebieden. Veranderende omstandigheden en inzichten moeten een plek krijgen in regionale energie strategieën'. Maar in het coalitieakkoord staat ook dat 'We willen geen nieuwe windturbine initiatieven'.
Gelet hierop kan afgevraagd worden of windparken die nodig zijn om de RES 1.0 doelstelling te halen, maar nog niet in de RES 1.0 stonden, als nieuw gezien worden? Of zoals we eerder hebben gecommuniceerd, dat ze onderdeel zijn van concretisering van de bestaande RES 1.0 afspraken omdat ze nodig zijn om het RES-bod te halen.
Omdat de gesprekken voor de herijking van de RES'en met de RES-partners komende tijd concreter worden, vraagt dit meer provinciale duiding.

2.1 Provinciale lijn

In het volgende kader is de provinciale lijn opgenomen. Het betreft een provinciale kijk op hoofdlijnen. We gaan hier samen met onze RES-partners bij een eventuele herijking mee aan de slag. Warmte, dat ook in de RES is opgenomen, is hierbij buiten beschouwing gelaten.

Provinciale lijn – voortgang RES'en

- We houden vast aan het RES 1.0 bod van elke regio
- Dit bod wordt ingevuld met tijdig realiseerbare duurzame energie projecten, momenteel zijn dat voornamelijk zon en wind
- Het bod wordt zo spoedig als mogelijk gerealiseerd (streefdatum 2030)
- Hierbij wordt rekening gehouden met:
    - een goede ruimtelijke ordening – bestaand/nieuw beleid
    - de impact op het elektriciteitsnetwerk (goede zon/windverhouding)
    - het bij elkaar brengen van vraag en aanbod (local for local)
- Voorgaande kan leiden tot andere en nieuwe (zoek)gebieden voor zowel zon als wind. Deze gebieden zien we als concrete invulling van het RES 1.0 bod en niet als nieuwe (wind)initiatieven zoals bedoeld in het coalitieakkoord. Het totale RES bod blijft gelijk.
- Voor het oppakken van de bevoegdheid blijft de windladder van toepassing.

3 Financiële gevolgen

N.v.t.

4 Risico's

Mogelijk risico is dat de RES-partners onze lijn niet delen. De RES'en zijn een product van samenwerking tussen veel partijen. Wij zijn er daar (maar) één van. Daarom moet in onderling overleg bekeken worden wat er gaat gebeuren. Het kan dus zijn dat afgeweken wordt van onze lijn. Dat gebeurt dan wel in onderling overleg en met onze instemming. Welke afwijkingen dit zouden kunnen zijn, is nu niet bekend. Dit is onderdeel van het herijkingsproces. Bij voor te stellen grote afwijkingen zullen die eerst aan Gedeputeerde Staten worden voorgelegd.

5 Participatie en communicatie

De provinciale lijn wordt ambtelijk met de procesregisseurs van elke regio gedeeld. Ook wordt deze zowel ambtelijk als bestuurlijk, in het BOSGRES overleg, toegelicht. In het proces van (al dan niet) herijken wordt de lijn dan verder besproken, en meegenomen, met onze RES partners, waaronder de gemeenten.

6 Vervolgproces

De provinciale lijn is invoer voor een eventueel herijkingsproces. We volgen hier de processen van de verschillende regio's.